

АТС

АКРЕДИТАЦИОНО ТЕЛО СРБИЈЕ

АТС-УП 26

**СМЕРНИЦЕ ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ
СЕРТИФИКАЦИОНИХ ТЕЛА ЗА
СЕРТИФИКАЦИЈУ ПРОИЗВОДА У ОБЛАСТИ
ОРГАНСКЕ ПРОИЗВОДЊЕ**

Овај документ је важећи и без потписа особа које су преиспитале и одобриле документ.

1. ПРЕДМЕТ И ПОДРУЧЈЕ ПРИМЕНЕ

Овим документом се утврђују критеријуми за акредитацију и смернице за оцењивања тела за оцењивање усаглашености која спроводе сертификацију производа у области органске производње у складу са референтним документима и мерама контроле који су еквивалентни са ЕУ регулативом сагласно члану 33(3) Уредбе Савета (ЕЗ) бр. 834/2007.

2. РЕФЕРЕНТНА ДОКУМЕНТА, ТЕРМИНИ И ДЕФИНИЦИЈЕ, СКРАЋЕНИЦЕ

Референтна документа:

- SRPS ISO/IEC 17011:2018, Оцењивање усаглашености - Општи захтеви за акредитациона тела која акредитују тела за оцењивање усаглашености;
- SRPS EN ISO/IEC 17065:2016, Оцењивање усаглашености — Захтеви за тела која сертификају производе, процесе и услуге;
- EA-2/13 M:2019- EA Cross Border Accreditation Policy and Procedure for Cross Border Cooperation between EA Members;
- EA-3/12 M:2013* - EA Policy for the Accreditation of Organic Production Certification;
* (у припреми је АТЦ-УП26 са предвиђеном применом од 01.01.2022. године са имплементацијом EA-3/12 M:2020 и прелазним периодом за ТОУ за примену регулативе (EU) 2018/848)
- Закон о органској производњи („Сл. гласник РС“ бр. 30/10 и 17/19 др.закон, у даљем тексту Закон);
- Правилник о контроли и сертификацији у органској производњи и методама органске производње („Сл. гласник РС“ бр. 95/20 и 24/21, у даљем тексту Правилник);
- Уредба Савета (ЕЗ) бр. 834/2007 (Council Regulation (EC) No 834/2007, on organic production and labelling of organic products and repealing Regulation (EEC) No 2092/91);
- Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 889/2008 (Commission Regulation (EC) No 889/2008, laying down detailed rules for the implementation of Council Regulation (EC) No 834/2007 on organic production and labelling of organic products with regard to organic production, labelling and control);
- Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 1235/2008 (Commission Regulation (EC) No 1235/2008, laying down detailed rules for implementation of Council Regulation (EC) No 834/2007 as regards the arrangements for imports of organic products from third countries);
- Codex Alimentarius CAC/GL 32-1999, guidelines for the production, processing, labelling and marketing of organically produced foods;
- European Commission - Guidelines on imports of organic products into the European Union;
- Working document of the Commission services on official controls in the organic sector, 8. July 2011;
- АТЦ-УП02, Смернице за исказивање обима акредитације тела за оцењивање усаглашености;
- АТЦ-УП38 Одређивање локација, броја дана оцењивања и потребних осведочења при оцењивању ТОУ
- АТЦ-ПР02, Избор и праћење перформанси лица која учествују у процесу акредитације.

Термини и дефиниције:

Контролна организација – У овом документу термин контролна организација се односи на сва независна тела која се баве сертификацијом у области органске производње у складу са одредбама Закона и Правилника и/или сертификацијом у области органске производње у складу са референтним документима и мерама контроле који су еквивалентни са ЕУ регулативом, сагласно члану 33(3) Уредбе Савета (ЕЗ) бр. 834/2007. Контролна организација је синоним за тело за оцењивање усаглашености (односно сертификационо тело – скраћено СТ).

Произвођач (оператор) – клијент сертификационог тела.

Контролна посета – је активност коју спроводи акредитационо тело и представља проверу рада сертификационог тела у просторијама/на поседу клијента, и реализује се након оцењивања. Посету релизује тим сертификационог тела или представници сертификационог тела који су предмет провере. Том приликом представници акредитационог тела не треба да постављају директна питања клијенту СТ, изузев у случају када је постигнут договор уважавајући све стране. Свакако, посета (уз пратњу) просторија/поседа клијента СТ од стране представника акредитационог тела може бити неопходна.

Критична локација – локација описана у делу 1 документа ЕА 3/12М:2013.

Еквивалентност – у овом документу термин евивалентност подразумева „способност одређених система сертификације и контролисања да испуне исте циљеве“ односно еквивалентност референтних докумената који се односе на производњу и контролне мере у складу са деловима III, IV и V Уредбе Савета (ЕЗ) бр. 834/2007 и пратећим правилима за имплементацију у Уредби Комисије (ЕЗ) бр. 889/2008.

Треће земље – државе које нису чланице ЕУ.

OFIS – Organic Farming Information System (http://ec.europa.eu/agriculture/ofis_public/).

Остали термини који се користе за потребе овог документа су дефинисани у наведеним референтним документима.

Скраћенице:

ТОУ: тело за оцењивање усаглашености

СТ: сертификационо тело

АТС: Акредитационо тело Србије

3. ОЦЕЊИВАЊЕ КОНТРОЛНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА КОЈЕ СПРОВОДЕ СЕРТИФИКАЦИЈУ У ОБЛАСТИ ОРГАНСКЕ ПРОИЗВОДЊЕ У СКЛАДУ СА ПРОПИСИМА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

При оцењивању СТ које спровode сертификацију у области органске производње према домаћем законодавству АТС узима у обзир следећа документа:

- Закон о органској производњи („Сл. гласник РС“ бр. 30/10 и 17/19 др.закон.);
- Правилник о контроли и сертификацији у органској производњи и методама органске производње („Сл. гласник РС“ бр. 95/20 и 24/21).

3.1. Подношење пријаве за акредитацију

СТ уз *Пријаву за акредитацију (АТС-ПР11-001)* треба да достави најмање следећа документа:

- листу свих локација, уз навођење које се сертификационе активности и у којим земљама спровode (потребно је навести и локације на којима се не обављају кључне активности);
- преглед одговорности/задужења целокупног особља;
- списак квалификованих контролора за сваку пријављену категорију односно групу производа;
- списак особа које доносе одлуку о сертификацији за сваку пријављену категорију односно групу производа;
- поступци контроле и сертификације (део V Закона о органској производњи („Сл. гласник РС“ бр. 30/10 и 17/19 др.закон).
- ажурну листу сертификованих произвођача са подацима о држави, локацијама и производима који су сертификовани.

Следећа документа морају да буду расположива на локацији оцењивања и доступна на захтев:

- копија записа задње реализованих интерних провера и преиспитивања од стране руководства;
- CV контролора и особља које је укључено у поступак сертификације;
- изјаве о одсуству сукоба интереса целокупног особља;
- ажурни записи о обукама из којих се може за сваку особу јасно видети: врста обуке, датум и време трајања обуке, потврде о успешно завршеним обукама за сваког члана особља и контролора;
- ажурну анализу ризика произвођача у складу са Правилником о контроли и сертификацији у органској производњи и методама органске производње („Сл. гласник РС“ бр. 95/20 и 24/21) и план сертификационих активности СТ за наредних 12 месеци.

3.2. Исказивање обима акредитације

Тражени обим акредитације је неопходно исказати у складу са *Смерницама за исказивање обима акредитације тела за оцењивање усаглашености (АТС-УП02)*.

У Обиму акредитације морају бити наведене категорије производа како је наведено у Закону о органској производњи („Сл. гласник РС“ бр. 30/10 и 17/19) и Правилнику о контроли и сертификацији у органској производњи и методама органске производње („Сл. гласник РС“ бр. 95/20 и 24/21) и то:

- Органска производња: органска биљна производња, укључујући сакупљање дивљег биља из природних станишта, органско семе, расад и садни материјал, као и органски производи исте врсте из увоза;
- Органска производња: органско сточарство и органски сточарски производи, као и органски производи исте врсте из увоза;
- Прерада органских производа: органска храна, органска производња из сектора вина органска сточна храна као и органски производи исте врсте из увоза;
- Органска производња: аквакултуре;
- Органска производња: квасци који се користе као храна и храна за животиње.

Уколико постоје ограничења у спровођењу сертификације у оквиру категорије односно групе производа иста се наводе у обиму акредитације.

3.3. Оцењивање

АТС неће доделити акредитацију пре него што реализује најмање следећа оцењивања: оцењивање седишта СТ, оцењивање у канцеларијама на свакој критичној локацији и најмање једно осведочење за сваку пријављену категорију производа.

3.3.1. Почетно и поновно оцењивање

Почетно и поновно оцењивање укључују:

- преглед документације;
- оцењивање у седишту СТ и у свакој критичној локацији СТ;
- најмање једно адекватно/репрезентативно осведочење за сваку категорију или групу производа.

Број дана оцењивања одређује се на основу броја категорија или групе производа који су предмет сертификације, а у складу са упутством *Одређивање локација, броја дана*

оцењивања и потребних осведочења при оцењивању ТОУ (АТС-УП38) и критеријумима наведеним у табелама 1а и 1б.

Број дана оцењивања у седишту СТ приликом почетног и поновног оцењивања је по правилу 2 (два).

За осведочење у оцењивање сваке категорије или групе производа који су предмет сертификације број дана оцењивања је по правилу 1 (један).

Укупан број дана оцењивања је могуће повећати узимајући у обзир критеријуме дате у табелама 1а и 1б.

Групна сертификација	+ 1 дан					
У случају значајних налаза	+ 1 дан					
Комплексност организације СТ ¹	Мала		Средња	Велика		
	/		+ 0,5 дан	+ 1 дан		
Категорије/ групе производа	2 или мање		3 – 4	> 4		
	/		+ 0,5 дана	+ 1 дан		
Број произвођача	< 100	101 – 1000	1001 – 3000	3001 – 6000	6001 – 10000	> 10000
	/	+ 0,5 дан	+1 дан	+ 1,5 дан	+ 2 дана	+ 2,5 дана

Групна сертификација	+ 1		
У случају значајних одступања	по потреби се реализују додатна осведочења / контролне посете		

При почетном оцењивању мора се оценити свака критична локација. У том случају, укупан број дана потребних за оцењивање представља укупан број дана у седишту СТ и укупан број дана на свакој критичној локацији.

3.3.2. Оцењивање у сврху проширења обима акредитације

Оцењивање у сврху проширења обима акредитације може да подразумева проширење обима акредитације за нову категорију или групу производа или на сертификацију у области органске производње у складу са референтним документима и мерама контроле који су еквивалентни са ЕУ регулативом.

Оцењивање у сврху проширења обима акредитације укључује:

- преглед документације;
- оцењивање у седишту СТ и на свакој критичној локацији СТ на којој се обављају послови везани за тражено проширење;

¹ Елементи који утичу на комплексност **организације** СТ су нпр.: број контролора, број локација, СТ које врши сертификацију производа у складу са више различитих шема, или су акредитована према различитим шемама акредитације, аутсорсинг, децентрализован процес доношења одлуке и сл.

- адекватно осведочење у послове контролисања за сваку категорију односно групу производа за коју је СТ тражила проширење обима акредитације.

При оцењивању у сврху проширења обима акредитације за нову категорију производа потребно је да АТЦ оцени да ли контролори СТ имају потребне квалификације за тражени обим проширења акредитације.

Оцењивање у сврху проширења у складу са референтним документима и мерама контроле који су еквивалентни са ЕУ регулативом спроводи се на начин који је описан у тачки 4 овог документа.

Број дана оцењивања се одређује на основу броја категорија или група производа који су предмет сертификације, а у складу са упутством *Одређивање локација, броја дана оцењивања и потребних осведочења при оцењивању ТОУ (АТЦ-УП38)* и критеријумима наведеним у табелама 1а и 1б.

Приликом оцењивања у сврху проширења обима акредитације број дана оцењивања у седишту СТ је по правилу 1 (један).

За осведочење у оцењивање сваког производа или групе производа који су предмет сертификације, а за који се тражи проширење обима акредитације број дана оцењивања је по правилу 1 (један).

Укупан број дана оцењивања је могуће повећати узимајући у обзир критеријуме дате у табелама 1а и 1б.

3.3.3. Оцењивање у циклусу (надзорно оцењивање)

Надзорно оцењивање укључује:

- оцењивање у седишту СТ и у појединим критичним локацијама у складу са процедурама АТЦ-а (избор зависи од плана надзорних активности, резултата претходних оцењивања, додатних информација и сл.);
- адекватно осведочење у послове контролисања за категорију или групу производа које одабере АТЦ, а у складу са својим процедурама. Неопходно је минимално се осведочити у току циклуса акредитације у оцењивања сваке категорије или групе производа који су предмет сертификације.

Број дана оцењивања се одређује на основу броја категорија или групе производа који су предмет сертификације, а у складу са упутством *Одређивање локација, броја дана оцењивања и потребних осведочења при оцењивању ТОУ (АТЦ-УП38)* и критеријумима наведеним у табелама 1а и 1б.

Приликом надзорног оцењивања број дана оцењивања у седишту сертификационог тела је по правилу 1 (један).

За осведочење у оцењивање сваке категорије или групе производа који су предмет сертификације број дана оцењивања је по правилу 1 (један).

Укупан број дана оцењивања је могуће повећати узимајући у обзир критеријуме дате у табелама 1а и 1б.

Свака критична локација треба да буде оцењена најмање још једном током циклуса акредитације. Минимални број дана неопходан за реализацију надзорног оцењивања мора бити најмање 50% од броја дана потребан за реализацију почетног оцењивања.

3.4. Осведочења у току циклуса акредитације

За време циклуса акредитације АТС обавља најмање још једно осведочење у спровођењу контроле код произвођача од стране СТ за сваку категорију производа за коју је СТ акредитовано.

Уколико је произвођач сертифицирован за неколико различитих категорија производа може се вршити комбиновање осведочења.

3.5. Критеријуми за одабир произвођача који треба да буду осведочени

Када год је у могућности, АТС би требало да сам одабере контролоре и оператере који ће бити предмет осведочења, водећи рачуна да се осведочења реализују код произвођача са већим ризиком од неусклађености са правилима органске производње. Како би утврдили који произвођач је са већим ризиком АТС мора да изврши преиспитивање анализе ризика коју је спровела СТ у складу са Правилником.

С тим у вези СТ је дужна да од сваког клијента има сагласност за долазак тима за оцењивање АТС-а.

При одабиру осведочења АТС такође узима у обзир као релевантне и производни циклус сваког производа, како би осигурао да су производи расположиви у тренутку осведочења. Није адекватно да се осведочењем обухвате искључиво активности које су у суштини административне природе (нпр. посредници, трговци и сл.).

По правилу АТС врши осведочење у рад оних контролора СТ у чији рад за одређену област компетентности се претходно није реализовало осведочење. Избегава се понављање осведочење код истог клијента СТ. Уколико се због органичног броја сертифицираних произвођача понови осведочење то се мора навести у извештају о оцењивању.

При одабиру осведочења такође се узимају у обзир резултати са претходних осведочења.

3.6. Квалификације техничких оцењивача и експерата које ангажује АТС и захтеви за квалификације

Поред испуњења захтева који су наведени у процедури *Избор и праћење перформанси лица која учествују у процесу акредитације (АТС-ПРО2)*. Напомена: неопходно је да завршен факултет одговара категорији односно групи производа из обима акредитације (нпр. дипломирани инжењер пољопривреде, инжењер прехранбене технологије, доктор ветеринарске медицине и сл.).

3.7. Размена информација између акредитационог тела и компетентног тела и власника сертификационе шеме

Компетентно тело односно надлежно министарство које је власник шеме за сертификацију у области органске производње по домаћој регулативи, може АТС-у дати одређене информације или захтеве који се односе на оцењивање СТ која се баве сертификацијом у области органске производње. Такође, АТС узима у обзир резултате надзора које спроводи компетентно тело или неко друго акредитационо тело за потребе утврђивања/потврђивања статуса акредитације.

Уколико Акредитационо тело Србије донесе одлуку о укидању или суспензији акредитације, АТС ће о томе у што краћем року обавестити компетентно тело, обзиром да суспендовано тело за оцењивање усаглашености нема право да издаје сертификате који се односе на органску производњу док траје суспензија.

4. ОЦЕЊИВАЊЕ КОНТРОЛНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА КОЈЕ СПРОВОДЕ СЕРТИФИКАЦИЈУ У ОБЛАСТИ ОРГАНСКЕ ПРОИЗВОДЊЕ У СКЛАДУ СА РЕФЕРЕНТНИМ ДОКУМЕНТИМА И МЕРАМА КОНТРОЛЕ КОЈИ СУ ЕКВИВАЛЕНТНИ СА ЕУ РЕГУЛАТИВОМ

При оцењивању СТ која спроводе сертификацију органске производње према референтним документима и мерама контроле који су еквивалентни са ЕУ регулативом АТЦ узима у обзир следећа документа:

- Уредбе Савета (ЕЗ) бр. 834/2007 (делови III, IV и V) и пратећа правила за имплементацију из Уредбе Комисије (ЕЗ) бр. 889/2008;
- Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 1235/2008;
- European Commission Guidelines on imports of organic products into the European Union (http://ec.europa.eu/agriculture/organic/files/news/download-material/guidelines_for_imports_en.pdf);
- Working document of the Commission services on official controls in the organic sector dated 8 July 2011 (http://ec.europa.eu/agriculture/organic/files/eu-policy/data-statistics/control_guidelines_version_08072011_en.pdf);
- Codex Alimentarius CAC/GL 32-1999;
- Остала примењива документа издата од стране Европске комисије у складу са Уредбом Савета (ЕЗ) бр. 834/2007.

4.1. Подношење пријаве за акредитацију

Уколико СТ жели да се акредитује за послове сертификације у области органске производње у складу са референтним документима који се односе на производњу и мере контроле који су еквивалентни са ЕУ регулативом, неопходно је да АТЦ-у достави *Пријаву за акредитацију (АТЦ-ПР11-001)* уз коју треба да приложи, поред докумената наведених у тачки 3.1 овог документа, и следећа документа:

- Опис еквивалентног референтног документа (и мера контроле);
- Списак кључних разлика код еквивалентне производње и мера контроле, као и приказ на који начина на који су разлике превазиђене;
- Листу критичних и осталих локација у трећим земљама са тачно наведеним категоријама производа који се контролишу и сертификакују на критичним локацијама;
- Ажурну листа оператора и производа који су сертифицирани као органски у складу са чланом 12 д) Уредбе Комисије (ЕЗ) бр. 1235/2008.
- Процедуре које се односе на контролисање и сертификацију у области органске производње према еквивалентном референтном документу;
- Упоредни приказ поређења референтног документа и мера контроле са регулативом ЕУ – у виду табеле еквивалентности.

СТ је дужно да осигура да референтни документи буду ажурни и да обухватају све категорије производа за које се СТ пријавило за акредитацију.

4.2. Исказивање обима акредитације

За послове сертификације у области органске производње у складу са референтним документима и мерама контроле који су еквивалентни са ЕУ регулативом је неопходно да категорије производа у обиму акредитације буду исказане на следећи начин:

А – Непрерађени биљни производи / <i>A - Unprocessed plant products</i>
Б - Живе животиње или непрерађени производи животињског порекла / <i>B -Live animals or unprocessed animal products</i>
Ц - Производи из аквакултуре и морске алге / <i>C: Aquaculture products and seaweeds</i>
Д – Прерађени пољопривредни производи који се користе као храна (осим вина) / <i>D - Processed agricultural products for use as food (except wine)</i>
Е – Прерађени пољопривредни производи који се користе као храна за животиње / <i>E- Processed agricultural products for use as feed</i>
Ф: Вегетативни садни материјал и семена / <i>F: Vegetative propagating material and seeds for cultivation</i>

У обиму акредитације мора да се наведе и применљив референтни документ који СТ примењује за сваку трећу земљу, а који је еквивалентан са ЕУ регулативом. Исказивање обима акредитације врши се у складу са *Смерницама за исказивање обима акредитације тела за оцењивање усаглашености (АТС- УП02)*.

4.3. Оцењивање

АТС неће доделити акредитацију пре него што реализује најмање следећа оцењивања: оцењивање седишта СТ, оцењивање у канцеларијама на свакој критичној локацији и најмање једно осведочење за сваку пријављену категорију производа.

Како би доделило акредитацију за одређену групу производа АТС мора да оцени да је референтни документ по коме СТ оцењује производе еквивалентан са Уредбом Савета (ЕЗ) бр. 834/2007 и њеним пратећим правилима.

4.3.1. Почетно и поновно оцењивање

Пре него што приступи оцењивању АТС мора да оцени еквивалентност референтног документа које СТ користи за сертификацију производа са Уредбом Савета (ЕЗ) бр. 834/2007 и њеним пратећим правилима. СТ мора да достави детаљан опис еквивалентности референтног документа који примењује. СТ је дужна да осигура да референтни документи буду ажурни и да обухватају све категорије производа за које се тражи акредитација.

Оцењивање еквивалентности од стране АТС-а је базирано на оцени:

- **Упоредног приказа** референтног документа који се односи на производњу сваке категорије производа и на мере контроле са једне стране и делова III, IV и V Уредбе Савета (ЕЗ) бр. 834/2007 и пратећих правила за примену у Уредби Комисије (ЕЗ) бр. 889/2008 са друге стране – у виду табеле еквивалентности. Наведени документ треба да буде припремљен од стране СТ и оцењен од стране АТС-а.
- **Приказа суштинских разлика** између референтног документа који се односи на производњу и мере контроле са једне и делова III, IV и V Уредбе Савета (ЕЗ) бр. 834/2007 и пратећих правила за примену у Уредби Комисије (ЕЗ) бр. 889/2008, укључујући и Codex Alimentarius CAC/GL 32-1999 са друге стране, као и **приказ на који начин су разлике превазиђене**. Ово оцењивање треба да укључи и потврду од стране АТС-а о еквивалентности производње и мера контроле.

Почетно и поновно оцењивање укључују:

- преглед документације;
- оцењивање у седишту СТ и у свакој критичној локацији СТ;
- најмање једно адекватно/репрезентативно осведочење за сваку категорију или групу производа.

Број дана оцењивања одређује се на основу броја категорија или групе производа који су предмет сертификације, а у складу са упутством *Одређивање локација, броја дана оцењивања и потребних осведочења при оцењивању ТОУ (АТС-УП38)* и критеријумима наведеним у табелама 2а и 2б.

Број дана оцењивања за потребе оцене еквивалентности је 2 оцењивач-дана за сваку категорију производа у оквиру једне шеме сертификације. Број оцењивач-дана при оцени еквивалентности након измене референтног документа је по првилу 1 оцењивач-дан за сваку категорију производа у оквиру једне шеме сертификације, а у зависности од обима измена. Број дана у седишту СТ приликом почетног и поновног оцењивања је по правилу 2 (два).

За осведочење у оцењивање сваке категорије или групе производа који су предмет сертификације број дана оцењивања је по правилу 1 (један).

Укупан број дана оцењивања може повећати узимајући у обзир критеријуме дате у табелама 2а и 2б.

ТАБЕЛА 2а – Фактори који утичу на повећање броја дана оцењивања у седишту СТ						
Групна сертификација	+ 1 дан					
У случају значајних неусаглашености	+ 1 дан					
Комплексност организације СТ ²	Мала		Средња	Велика		
	/		+ 0,5 дан	+ 1 дан		
Категорије/ групе производа	2 или мање		3 - 4	> 4		
	/		+ 0,5 дана	+ 1 дан		
Број земаља у којима СТ послује	1 - 2		3 - 4	5 - 24	> 25	
	/		+ 0,5 дана	+ 1 дан	+ 1,5 дан	
Број произвођача	< 100	101 – 1000	1001 – 3000	3001 – 6000	6001 – 10000	> 10000
	/	+ 0,5 дан	+1 дан	+ 1,5 дан	+ 2 дана	+ 2,5 дана

² Елементи који утичу на комплексност организовања СТ су нпр.: број контролора, број локација, СТ које врши сертификацију производа у складу са више различитих шема, или су акредитована према различитим шемама акредитације, аутсорсинг, децентрализован процес доношења одлуке и сл.

ТАБЕЛА 26 – Фактори који утичу на повећање броја осведочења у рад СТ

Групна сертификација	+ 1	
У случају значајних одступања	по потреби се реализују додатна осведочења / контролне посете	
Број земаља у којима СТ послује	+1 на сваких 10 земаља са више од 20 произвођача	

У случају да се иста категорија или група производа сертифициује у складу са више различитих референтних докумената број осведочења се увећава за 1 по сваком еквивалентном референтном документу.

При почетном оцењивању мора се оценити свака критична локација. У том случају, укупан број дана потребних за оцењивање представља укупан број дана у седишту СТ и укупан број дана на свакој критичној локацији.

При одабиру трећих земаља у којима ће се реализовати осведочење АТС узима у обзир следеће:

- земље и производи за које постоји забринутост на основу утврђених неусаглашености у претходном периоду;
- број оператора који су сертифицирани у трећим земљама;
- у којим земљама су вршене групне сертификације (сертификација групе произвођача);
- једнака географска расподела осведочења у свим трећим земљама у којима СТ послује.

4.3.2. Оцењивање у сврху проширења обима акредитације

Оцењивање у сврху проширења обима акредитације може да подразумева проширење обима акредитације за нову категорију или групу производа или на сертификацију у области органске производње у складу са референтним документима и мерама контроле који су еквивалентни са ЕУ регулативом.

Оцењивање у сврху проширења обима акредитације укључује:

- преглед документације;
- оцењивање у седишту СТ и на свакој критичној локацији СТ на којој се обављају послови везани за тражено проширење;
- адекватно осведочење у послове контролисања за сваку категорију односно групу производа за коју је СТ тражила проширење обима акредитације.

При оцењивању у сврху проширења обима акредитације за нову категорију производа потребно је да АТС оцени да ли контролори СТ имају потребне квалификације за тражени обим проширења акредитације.

Оцењивање у сврху проширења у складу са референтним документима и мерама контроле који су еквивалентни са ЕУ регулативом спроводи се на начин који је описан у тачки 4 овог документа.

Број дана оцењивања се одређује на основу броја категорија или група производа који су предмет сертификације, а у складу са упутством *Одређивање локација, броја дана*

оцењивања и потребних осведочења при оцењивању ТООУ (АТЦ УП38) и критеријумима наведеним у табелама 2а и 2б.

Приликом оцењивања у сврху проширења обима акредитације број дана оцењивања у седишту СТ је по правилу 1 (један).

За осведочење у оцењивање сваког производа или групе производа који су предмет сертификације, а за који се тражи проширење обима акредитације број дана оцењивања је по правилу 1 (један).

Укупан број дана оцењивања може повећати узимајући у обзир критеријуме дате у табелама 2а и 2б. АТЦ мора да провери еквивалентност референтног документа за категорију производа за коју се тражи проширење обима акредитације.

4.3.3. Оцењивање у циклусу (надзорно оцењивање)

Надзорно оцењивање укључује:

- оцењивање у седишту СТ и у појединим критичним локацијама у складу са процедурама АТЦ-а (избор зависи од плана надзорних активности, резултата претходних оцењивања, додатних информација и сл.);
- адекватно осведочење у послове контролисања за категорију или групу производа које одабере АТЦ, а у складу са својим процедурама. Неопходно је минимално се осведочити у току циклуса акредитације у оцењивања сваке категорије или групе производа који су предмет сертификације.

Број дана оцењивања се одређује на основу броја категорија или групе производа који су предмет сертификације, а у складу са упутством Одређивање локација, броја дана оцењивања и потребних осведочења при оцењивању ТООУ (АТЦ-УП38) и критеријумима наведеним у табелама 2а и 2б.

Приликом надзорног оцењивања број дана оцењивања у седишту сертификационог тела је по правилу 1 (један).

За осведочење у оцењивање сваке категорије или групе производа који су предмет сертификације број дана оцењивања је по правилу 1 (један).

Укупан број дана оцењивања је могуће повећати узимајући у обзир критеријуме дате у табелама 2а и 2б.

Свака критична локација треба да буде оцењена најмање још једном током циклуса акредитације. Минимални број дана неопходан за реализацију надзорног оцењивања мора бити најмање 50% од броја дана потребан за реализацију почетног оцењивања.

Свака критична локација у трећим земљама мора бити најмање једном оцењена у току циклуса акредитације.

Сертификационо тело је дужно да без одлагања информише АТЦ у случају промена код еквивалентних референтних докумената.

4.4. Осведочења у току циклуса акредитације

За време циклуса акредитације АТЦ обавља најмање још једно осведочење у спровођењу контроле код оператора у трећој земљи у којој СТ ради за сваку категорију производа за коју

је СТ акредитовано, не рачунајући притом осведочења реализована током почетног или поновног оцењивања.

Уколико је оператор сертифицирован за неколико различитих категорија производа може се вршити комбиновање осведочења.

При одабиру трећих земаља у којима ће се реализовати осведочење (земље приказане у Анексу IV Уредбе Комисије (ЕЗ) бр. 1235/2008) АТС узима у обзир следеће:

- у којим земљама и за које производе је у претходном периоду било нерегуларности;
- број оператора који су сертифицирани у трећим земљама;
- у којим земљама су вршене групне сертификације (сертификација групе произвођача);
- једнака географска расподела осведочења у свим трећим земљама у којима СТ послује.

Када год је у могућности, АТС би требало да сам одабере контролоре и оператере који ће бити предмет осведочења, водећи рачуна да се осведочења реализују код оператора са већим ризиком од неусклађености са правилима органске производње. Како би се утврдило који произвођач је са већим ризиком, АТС врши преиспитивање анализе ризика коју је спровело СТ у складу са чланом 27 (3) Уредбе Савета (ЕЗ) бр. 834/2007.

С тим у вези СТ је дужно да од сваког клијента има сагласност за долазак тима за оцењивање АТС-а.

При одабиру осведочења АТС такође узима у обзир као релевантне и производни циклус сваког производа, како би осигурао да су производи расположиви у тренутку осведочења. Није адекватно да се осведочењем обухвате искључиво активности које су у суштини административне природе (нпр. посредници, трговци и сл.).

По правилу АТС врши осведочење у рад оних контролора СТ у чији рад за одређену област компетентности се претходно није реализовало осведочење. Избегава се понављање осведочење код истог клијента СТ. Уколико се због органичног броја сертифицираних произвођача понови осведочење то се мора навести у извештају о оцењивању.

При одабиру осведочења такође се узимају у обзир резултати са претходних осведочења.

4.5. Квалификације техничких оцењивача и експерата

Поред захтева за техничке оцењиваче и експерт који су наведени у процедури *Избор и праћење перформанси лица која учествују у процесу акредитације (АТС-ПР02)*, неопходно је да поседују адекватна знања о ЕУ прописима којима се уређује органска производња и Codex Alimentarius CAC/GL 32-1999, као и искуство у надзору и/или оцењивању у трећим земљама. Такође, неопходно је да завршен факултет техничких оцењивача/експерата одговара категорији односно групи производа из обима акредитације (нпр. дипломирани инжењер пољопривреде, инжењер прехранбене технологије, доктор ветеринарске медицине и сл.).

4.6. Размена информација између акредитационог тела, компетентног тела и власника сертификационе шеме

Европска Комисија, која је власник шеме за сертификацију у области органске производње по ЕУ регулативи, може АТС-у поставити одређене информације или захтеве који се односе на оцењивање СТ које се баве сертификацијом у области органске производње у складу са референтним документима и мерама контроле који су еквивалентни са ЕУ регулативом, посебно у случајевима утврђених неправилности које су објављене на OFIS-у. Такође, АТС

узима у обзир резултате надзора које спроводе компетентна тела или неко друго акредитационо тело за потребе утврђивања/потврђивања статуса акредитације.

Уколико АТЦ донесе одлуку о укидању акредитације или одлуку о суспензији СТ која ради на територији трећих земаља, АТЦ ће о томе у што краћем року обавестити Европску Комисију, обзиром да суспендовано тело за оцењивање усаглашености нема право да издаје исправе о усаглашености који се односе на органску производњу док траје суспензија.

У случају да Европска Комисија донесе одлуку о укидању признавања СТ делимично или у потпуности, Анекс IV Уредбе Комисије (ЕЗ) бр. 1235/2008 ће бити измењен, а OFIS ће бити ажуриран, тако да ће АТЦ бити упознат са променама.

4.7. Документација коју АТЦ издаје СТ које спроводе сертификацију у области органске производње према референтним документима и мерама контроле који су еквивалентни са ЕУ регулативом

У случају акредитације СТ које спроводе сертификацију у области органске производње према референтним документима и мерама контроле који су еквивалентни са ЕУ регулативом АТЦ ће СТ издати следећа документа:

- Обим акредитације у ком ће бити наведене категорије производа у складу са тачком 4.2 овог документа и референтна документа уз напомену да су иста еквивалентна са ЕУ регулативом, као и локације и подаци о трећим земљама у којима СТ обавља послове сертификације (на српском и енглеском језику);
- Извештај о оцењивању (на српском и енглеском језику);
- Листе за осведочење (на енглеском језику);
- Доказе да АТЦ испуњава захтеве стандарда ISO/IEC 17011 (на енглеском језику);
- Доказе да особље АТЦ-а које врши оцењивање и одлучивање има довољно знања, квалификација, обука и професионалног искуства у органској производњи и из области релевантних стандарда (на енглеском језику);
- Обавештење о начину оглашавања резултата оцене еквивалентности (на енглеском језику).

5. ДИСТРИБУЦИЈА ДОКУМЕНТА

Овај документ је намењен свим учесницима у поступку оцењивања тела за оцењивање усаглашености која спроводе сертификацију производа у области органске производње.

6. ПРИЛОЗИ

Прилог 1: Препоруке за садржај извештаја о оцењивању СТ које спроводе сертификацију у области органске производње у складу са референтним документима и мерама контроле који су еквивалентни са ЕУ регулативом

7. ОБРАСЦИ

Нема.

8. ЛИСТА ИЗМЕНА ДОКУМЕНТА - АТЦ-УП26

Издање/ измена	Датум издања/ измене
1/0	23.08.2013.
1/1	18.09.2017.
2/0	03.09.2021.

ПРИЛОГ 1

У извештају о оцењивању СТ која спроводе сертификацију у области органске производње у складу са референтним документима који се односе на производњу и мере контроле који су еквивалентни са ЕУ регулативом потребно је да се наведу следећи налази:

Почетно и поновно оцењивање

-налаз о провери доступности операторима ажурног, потпуног описа еквивалентног референтног документа који се односи на производњу и мере контроле који обухвата све категорије производа за које је СТ тражила акредитацију;

- налаз о оцени *упоредног приказа поређења референтног документа који се односи на производњу и мере контроле са европском регулативом (табеле еквивалентности)* којом се презентује еквивалентност референтног документа који се односе на производњу за сваку групу производа, као и контролних мера у складу са деловима III, IV и V Уредбе Савета (ЕЗ) бр. 834/2007 и пратећим правилима за примену у Уредби Комисије (ЕЗ) бр. 889/2008;

- налаз о идентификованим суштинским разликама између референтног документа који се односи на производњу и мере контроле са једне и делова III, IV и V Уредбе Савета (ЕЗ) бр. 834/2007 и пратећих правила за имплементацију у Уредби Комисије (ЕЗ) бр. 889/2008 с друге стране, као и налаз о начинима на који су разлике превазиђене и

- изјаву о еквивалентности референтног документа по којим ради СТ.

У делу извештаја који се односи на оцењивање у седишту СТ и на критичним локацијама потребно је дати налазе у вези са:

1. Референтним документима: налаз о доступности ажурних референтних докумената на свим локацијама и код особља током осведочења.

2. Компетентношћу особља:

- налаз у вези са особљем са којим је обављен интервју, а нарочито са особљем које је овлашћено за доношење одлуке, са посебним освртом на познавање локалног језика, регулативе, категорија производа и сл.;

- налаз у вези са техничким руководством и особљем које спроводи надзор над процесом сертификације;

- налаз о постојању досијеа свих контролора и особља које доноси одлуку, са навођењем броја прегледаних досијеа и критеријума на основу којих је извршено узорковање досијеа;

- налаз и провери одсуства сукоба интереса особља и контролора;

- налаз у вези са континуираним обукама: ажуран списак обука особља уз опис програма обуке, датума одржавања, трајања, евалуације и сл.;

- налаз о способности контролора да комуницирају на локалном језику земље у којој спроводе оцењивање.

3. Подуговарањем другог СТ:

- налаз о провери да је подуговорено СТ признато за исте категорије производа од стране Европске Комисије;
- налаз о провери да ли је доношење одлуке остало на оцењиваном СТ.

4. Процедурама:

- налаз о провери доступности информација у вези одређивања ненајваљених и накнадних контролисања (процедуре и методологија процене ризика);
- налаз о провери доступности политике узорковања, која укључује и процедуру за узорковање и специфицирање околности које захтевају обављање узорковања;
- налаз о доступности и примени специфичних процедура за: ретроактивно признавање периода конверзије; одвајање и контролисање јединица које се баве конвенционалном производњом, комбинованом или паралелном производњом; сертификацију групе произвођача; сакупљање дивљих врста из природних станишта и сл.;
- налаз о постојању и о адекватности процедуре која се односи на управљање неусаглашеностима и навођење објективних доказа;
- налаз о постојању процедуре за управљање захтевима од стране компетентних тела и процедура које се односе на достављање извештаја и других неопходних докумената компетентним телима;
- налаз о постојању процедуре у вези размене информација са другим СТ;
- налаз о постојању процедуре за документовање и праћење статуса оператора у случају суспензије на количину производа или укидања сертификата за одређени производ и записа који се односе на информисање компетентног тела у вези оператора којима је суспендован или укинут сертификат;
- налаз о томе да ли СТ има процедуру за прихватање оператора који су били клијенти других СВ, на тај начин да се осигура да су сви релевантни захтеви испуњени у циљу сертификације, односно додељивања статуса периода конверзије, као и да нема неотклоњених неусаглашености са претходних контролисања;
- налаз о постојању објављене ажурне листе оператора од стране СТ.

5. Прегледом досијеа клијената:

- спецификација критеријума на основу којих је извршен избор досијеа који су предмет прегледа. Напомена: Изабрани досијеи треба да буду репрезентативни у односу на категорије производа и географско подручје;
- налаз о укупном броју прегледаних досијеа;
- налаз за сваки прегледани досије који најмање треба да садржи следеће информације: навести код (идентификациони број) и локацију оператора, категорију производа који се сертифициује(у), датум последњег Извештаја о контролисању, категорију ризика у коју је СТ сврстала клијента (у складу са спроведеном анализом ризика);
- налаз о прегледаним досијеима оператора из земаља у којим СТ нема критичне локације;
- коначан налаз у вези са прегледаним досијеима (комплетност, ажурност, систематичност, документованост верификације отклоњености неусаглашености, предузете мере у складу са приговорима, комуникација са другим СТ, документованост система менаџмента, итд.).

6. Разменом информација:

- налаз о документима и записима које се односе на размену информација са другом СТ и компетентним телима (у случају сертификације по ЕУ регулативи компетентна тела држава чланица и Европска Комисија);
- налаз о роковим и комплетности достављених информација које су тражене од стране других СТ и компетентних тела (у случају сертификације по ЕУ регулативи компетентна тела држава чланица и Европска Комисија).

У делу извештаја који се односи на осведочење потребно је дати налазе у вези са:

1. Обимом реализованих осведочења: назив и адреса оператора, име контролора, датум и трајање контролисања, категорије производа које су биле предмет осведоченог контролисања.
2. Документацијом: идентификација целокупне документације и материјала који су били на располагању контролору.
3. Описом осведочења:
  - налаз о реализацији уводног састанка;
  - налаз о начину верификације отклоњености претходно утврђених неусаглашености код оператора;
  - налаз о начину извођења контролисања, укључујући постављена питања и неусаглашености утврђене од стране контролора;
  - опис спровођења узорковања и оцена адекватности узорковања;
  - опис спровођење контролисања документације и оцењивање адекватности одабира и прегледа докумената;
  - налаз о реализацији завршног састанка;
  - опис припремљености контролора, вештине комуникације и познавање језика (нпр. да ли је клијент разумео налазе), темељност, адекватност поступања са клијентом, поступање у конфликтним ситуацијама и сл.